

ODLUKA i NALAZI

Datum usvajanja: 10. april 2013. godine.

Slučaj br. 2011-07

W

Protiv

EULEX-a

Komisija za razmatranje ljudskih prava je na zasedanju 08. i 10. aprila 2013. godine sa sledećim prisutnim članovima:

G-đa Magda MIERZEWSKA, predsedavajući član
G-din Guénaél METTRAUX, član
G-đica Katja DOMINIK, član

Uz asistenciju

G-din John J. RYAN, viši pravni službenik
G-đica Joanna MARSZALIK, pravni službenik
G-din Florian RAZESBERGER, pravni službenik

Uzevši u obzir gore pomenute žalbe, predstavljene u skladu sa Zajedničkom akcijom Saveta 2008/124/CFSP koja datira od 04. februara 2008. god., EULEX-ovim Konceptom odgovornosti koji datira od 29. oktobra 2009. god. o osnivanju Komisije za razmatranje ljudskih prava i Pravilnika o radu Komisije prema poslednjim izmenama od 15. januara 2013. godine,

Nakon većanja, donosi sledeću odluku:

I. POSTUPAK PRED KOMISIJOM

1. Žalba je registrovana 11. aprila 2011. godine. Dana 25. novembra 2011. godine, Komisija je zatražila naknadne informacije od Šefa Misije (u tekstu: ŠM) EULEX-a na Kosovu. Informacije su primljene 19. januara 2012. godine.
2. Dana 20. marta 2012. godine, Komisija je odlučila da pošalje obaveštenje podnosioca žalbe Šefu Misije, pozvavši ga tom prilikom da podnese pismena zapažanja o žalbi. Zapažanja ŠM-a su primljena

04. maja 2012. godine nakon čega su prevedena i saopštena podnosiocu žalbe radi daljih komentara.

3. Dana 16. juna 2012. godine, podnosilac žalbe se sastao sa sekretarijatom Komisije i predstavio naknadna zapažanja usmeno.
4. Dana 05. oktobra 2012. godine, Komisija je žalbu proglasila prihvatljivom ali u delovima. Komisija je našla da su u žalbi izneta ozbiljna pitanja činjenica i zakona unutar člana 3. (sloboda od mučenja, nehumanog ili ponižavajućeg postupanja) i člana 8. (poštovanje privatnog života) Evropske konvencije za ljudska prava (u tekstu: Konvencija) čije je utvrđivanje zahtevalo ispitivanje osnovanosti žalbe. Komisija je nakon toga proglasila žalbu neprihvatljivom unutar značenja člana 2. spomenute Konvencije (pravo na život). Komisija je shodno tome pozvala stranke da podnesu, ukoliko imaju, naknadna zapažanja o osnovanosti slučaja.
5. Komisija je takođe odlučila da EULEX treba da usvoji sledeće privremene mere koje su usvojene u skladu sa pravilom 22. Pravilnika o radu Komisije:
  1. Tužioci iz EULEX-a koji su zaduženi za ovaj slučaj trebaju biti pozvani da od svojih kolega u Srbiji zatraže da vrate kopije bilo kojih dokumenata koji su im poslani a koji sadrže ime ili ukazuju ikako na podnosioca žalbe. Ovo bi uključilo dve izjave date od strane podnosioca žalbe EULEX-u.
  2. Tužioci iz EULEX-a koji su zaduženi za ovaj slučaj trebaju biti pozvani da od svojih kolega u Srbiji zatraže –
    - i. Da unište bilo koje kopije napravljene od gore spomenutih dokumenata i da prekriju ime i sve informacije u drugim dokumentima koji bi mogli identifikovati podnosioca žalbe;
    - ii. Da obaveste tužioce iz EULEX-a da je ovo učinjeno, i
    - iii. Da ne otkriju nijednom od osumnjičenih ili optuženih nikakvu informaciju koju je podnosilac žalbe dao EULEX-u
6. Zapažanja od ŠM-a i podnosioca žalbe su naizmenično dobijena 17. januara i 10. februara 2013. godine.
7. U želji da se zaštiti bezbednost, privatnost i identitet podnosioca žalbe, Komisija je odlučila, *proprio motu (po sopstvenoj volji)*, da iz ove odluke izbriše ime podnosioca žalbe. Umesto njegovog imena koristiće se slovo W.

II. ČINJENICE

OKOLNOSTI SLUČAJA

8. Činjenice slučaja, kao što su podnete od strane podnosioca žalbe, i kao što se vidi iz dokumenata dostupnih Komisiji, mogu se ukratko prikazati kao što sledi:

Istorijat

9. Prema rečima podnosioca žalbe, on i nekoliko drugih seljaka su bili svedoci ubistva 109 civila od strane srpskih snaga u toku tri odvojena incidenta u selu Ljubenić u Pečkoj oblasti između maja 1998. i aprila 1999. godine.

Istraga od strane EULEX-a

10. Podnosilac žalbe i određen broj ostalih osoba sastali su se sa vođom EULEX-ovog tima jedinice za istraživanje ratnih zločina (u tekstu EULEX Istražitelj) po prvi put u maju 2010. godine povodom istrage pomenutih incidenata. Nakon toga su usledila još nekoliko sastanka, neki sa EULEX-ovom jedinicom za istraživanje ratnih zločina a neki sa Kancelarijom specijalnog tužilaštva na Kosovu (STK).
11. U tom kontekstu su EULEX-ovim istražiteljima podnosilac žalbe i ostali dali određen broj izjava. Podnosilac žalbe je dao svoju prvobitnu izjavu dana 20. jula 2010. godine a drugu, opširniju izjavu 27. jula 2010. godine. Zapisi u izjavama ne pokazuju da je podnosilac žalbe bio obavešten da će se njegovo svedočenje i kontakt detalji možda deliti sa srpskim vlastima.
12. Tokom narednog sastanka sa istražiteljima iz EULEX-a, pojedincima koji su dali izjave u vezi sa spomenutim događajima je navodno rečeno od strane istražitelja iz EULEX-a da će istraga koju vodi EULEX biti završena ubrzo i da bi krivično gonjenje predmeta mogle da preuzmu srpske vlasti. Svedoci su se usprotivili tom toku postupka i zatražili su da istraga bude sprovedena od strane EULEX-a. Komisiji nije poznat odgovor, ukoliko ga je uopšte i bilo, od strane istražitelja iz EULEX-a na ta protivljenja.
13. Podnosilac žalbe i ostali svedoci izrazili su svoju volju da u svakoj prilici tokom istrage sa istražiteljima i tužiocima iz EULEX-a sarađuju. Međutim, oni su odbili da dozvole da se njihove izjave pošalju srpskim vlastima pošto su sumnjali da oni i njihove porodice neće biti bezbedni.
14. Dana 30. marta 2011. godine pet pojedinaca koji su dali izjave EULEX-u tražilo je da povuče svoje izjave. U svom zahtevu u tom smislu, oni su ukazali nepoverenje prema EULEX-u pošto se navodilo da je sarađivao sa srpskim vlastima. Podnosilac žalbe nije bio naveden na listi tih petoro svedoka.
15. U oktobru 2011. godine su svedoci koji su povukli svoje izjave kontaktirani od strane EULEX-a. Oni su saopštili EULEX-u da kontaktira podnosioca žalbe. Sastanak je trebao da se održi u oktobru 2011. godine između EULEX-a i podnosioca žalbe, ali se nije održao. Razlozi zašto se nije održao nisu razjašnjeni.
16. Nenaznačenog datuma podnosilac žalbe je kontaktirao instituciju zaštitnika građana na Kosovu vezano za slanje njegovih izjava srpskim vlastima od strane EULEX-a. U svom zahtevu upućenom

zaštitniku građana, podnosilac žalbe je ukazao na to da je EULEX na početku preuzeo njegov slučaj za koji je on mislio da će se procesuirati na Kosovu pre nego što je obavešten, *post factum*, da su njegove izjave prosleđene srpskim vlastima.

Naknadne informacije primljene od strane EULEX-a

17. Komisija je primila kontradiktorne informacije od EULEX-a povodom prirode istrage ovog slučaja. U prvobitnom odgovoru koji je primljen 17. januara 2012. godine, Komisija je obaveštena da je istraga u stvari "zajednička ili udružena" istraga između EULEX-a i srpskih vlasti. Ta informacija je kasnije povučena i Komisija je obaveštena, umesto toga, da postoje dve istrage (jedna istraga od strane EULEX-a a druga istraga od strane srpskih vlasti) i *neformalna* saradnja između EULEX-a i srpskih vlasti u vezi sa ovim slučajem.

Svedočenje podnosioca žalbe u Srbiji

18. U svojim zapažanjima o osnovanosti žalbe ŠM je obavestio Komisiju o daljim razvojem u slučaju.
19. Nenavedenog datuma, iz Kancelarije srpskog tužilaštva za ratne zločine u Beogradu, Srbija, zatražili su da nekoliko osoba dâ izjave, među njima i podnosilac žalbe, u istrazi koja se vodila od strane srpskih vlasti. Dana 04. septembra 2012. godine, podnosilac žalbe i troje drugih svedoka, u pratnji službenika EULEX-ove Jedinice za istrage ratnih zločina otputovali su u Kuršumliju u Srbiji i dali izjave o navodnom masakru koji se desio u Ljubeniću 01. aprila 1999. godine. Na osnovu toga, ŠM je i nagovestio da se podnosilac žalbe definitivno složio da sadržaj njegove izjave bude saopšten srpskim vlastima i da zbog toga nema nikakvih osnova za žalbu. ŠM nije naveo koje su zaštitne mere, ukoliko ih i ima, tražene ili odobrene kako bi zaštitili identitet i/ili poreklo ovih informacija u smislu davanja iskaza kao dela ovog postupka.
20. Podnosilac žalbe je bio pozvan da podnese dalja zapažanja u vezi sa ovom informacijom a naročito da li on i dalje želi da nastavi sa svojom žalbom protiv EULEX-a. U svojim daljim podnescima koji datiraju od 10. februara 2013. godine, podnosilac žalbe je izjavio da on želi da nastavi sa svojom žalbom. On je takođe nagovestio da njegov pristanak da pruži informacije u vezi sa osobama koje su trenutno u pritvoru u Srbiji ne znači da se slaže i sa činjenicom da njegov iskaz – *ex post facto* – bude prosleđen srpskim vlastima za bilo koju namenu ili svrhu.

III. ŽALBE

21. Podnosilac žalbe tvrdi da je EULEX povredio njegova prava koja su zaštićena Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u tekstu: Konvencija) tako što su poslali srpskim vlastima

njegov iskaz, protiv njegove volje i bez pravnog osnova. On dalje tvrdi da se oseća ugroženim pošto je njegovo ime otkriveno srpskim vlastima, u koje on nema poverenja.

IV. PRELIMINARNI ASPEKTI: NEUSPEH EULEX-a DA SPROVEDE PRIVREMENE MERE

22. Kao što je gore navedeno, u svojoj odluci o prihvatljivosti, Komisija je pozvala ŠM-a da usvoji određen broj privremenih mera shodno članu 22. iz Pravilnika. U svojim podnescima od 08. januara 2013. godine, ŠM je naveo da, sa tačke gledišta EULEX-a, privremene mere ne bi imale praktičan efekat pošto je bilo koja šteta počinjena otkrivanjem ovih informacija već učinjena i na osnovu toga je i odbio da usvoji predložene privremene mere.
23. Urađivši to, EULEX je izgleda pogrešno razumeo prirodu i ozbiljnost uključenosti koje je prozrokovao u pogledu na prava podnosioca žalbe i možda je potcenio potrebu da hitno deluje kako bi sprečio veću štetu. Kao što je objašnjeno u daljem tekstu, šteta naneta žalioocu otkrivanjem poverljivih podataka je prava, ozbiljna i kontinuirana. Svako kopiranje njegovih izjava urađeno i prosleđeno može naći svoj put u pogrešne ruke. Odluka Komisije da pozove ŠM-a da usvoji privremene mere je trebala da pruži jasan pokazatelj o potrebi da se brzo deluje kako bi se izbeglo realizovanje štete. Privremene mere imaju zaštitnu svrhu, one imaju za cilj da spreče nastajanje potencijalnih kršenja ljudskih prava ili, kao druga mogućnost, da reše postojeću situaciju koja najverovatnije može imati negativan uticaj na ljudska prava podnosioca žalbe. Na osnovu OPLAN-a i koncepta odgovornosti, koji obavezuju Misiju da osigura da se međunarodno priznati standardi u pogledu na ljudska prava poštuju, Komisija ima odgovornost da preporuči jedne takve mere, onda kada to smatra za neophodnim. Prilikom donošenja zaključaka Komisija će uzeti u obzir neuspeh EULEX-a da odlučno i brzo deluje kako bi smanjio rizik prouzrokovan podnosiocu žalbe otkrivanjem ovih informacija.

V. ZAKON

24. Podnosilac žalbe tvrdi da su njegova prava zaštićena Konvencijom prekršena zato što su informacije koje je on dao EULEX-u prosleđene srpskim vlastima protiv njegove volje i bez pravne osnove. On ne navodi nijednu konkretnu pretnju upućenu njemu ili njegovoj porodici, ali tvrdi da otkrivanje tih informacija srpskim vlastima može njemu i njegovoj porodici da stvori ozbiljne probleme. Iz toga sledi da se žalba treba ispitati prema članovima 3. i 8. pomenute Konvencije.

25. Relevantne odredbe spomenute Konvencije, u onoj meri u kojoj su relevantne, kaže sledeće:

Član 3. Zabrana mučenja

Niko ne sme biti podvrgnut ... neljudskom ili ponižavajućem postupanju ...

Član 8. Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života

1. Svako ima pravo na poštovanje svog privatnog i porodičnog života, doma i prepiske.
2. Javne vlasti neće se mešati u vršenje ovog prava sem ako to nije u skladu sa zakonom i neophodno u demokratskom društvu u interesu nacionalne bezbednosti, javne bezbednosti ili ekonomske dobrobiti zemlje, radi sprečavanja nereda ili kriminala, zaštite zdravlja ili morala, ili radi zaštite prava i sloboda drugih.

a. Podnesci od strane stranaka

26. U svojim prvim podnescima od 04. maja 2012. godine, ŠM je izjavio da otkrivanje izjave podnosioca žalbe srpskom tužilaštvu nije urađeno protiv njegove volje pošto je on bio obavešten o tome i nije se tome protivio. Prema rečima ŠM-a, podnosilac žalbe je takođe bio obavešten o mogućnosti da se suđenje održi u Srbiji, pošto su neki od osumnjičenih već bili uhapšeni u Srbiji. Nikakvi dokazi u pismenoj formi nisu predstavljeni povodom ovih pitanja.
27. Dalje, ŠM je naveo da je STK, na redovnoj osnovi, saradivalo sa svojim partnerima iz Srbije u pogledu na istrage koje su bile u toku, posebno u pogledu na razmenu informacija.
28. U odgovoru na zapažanja ŠM-a, podnosilac žalbe je ponovio svoju raniju žalbu. On je tvrdio da, kada je davao svoju izjavu istražiteljima iz EULEX-a, nije bio obavešten da će te informacije možda biti predstavljene srpskim vlastima i nastavio je sa insistiranjem da te informacije ne smeju biti podeljene sa tim vlastima.
29. Podnosilac žalbe je ponovio svoje strahovanje za svoju bezbednost kao i bezbednost svoje porodice. On tvrdi da su još uvek neki od osumnjičenih u datom slučaju bili na slobodi, mada on nije odao izvor ove informacija. On tvrdi da mu je 2010. godine rečeno da će on i njegova porodica dobiti zaštitu svedoka i da taj korak nikada nije preduzet. On je takođe istakao da čak i da su preduzete te zaštitne mere, one ne bi uključile njegovu punoletnu decu tako da je bio zabrinut takođe i za njihovu bezbednost.
30. Podnosilac žalbe tvrdi da je slučaj trebao da se ispita od strane EULEX-a, a kasnije od strane kosovskih vlasti. On je naglasio da su on i ostali svedoci još uvek spremni da saraduju sa istražiteljima iz EULEX-a, ali se protive tome da srpske vlasti sprovode istragu, pošto oni u njih nemaju poverenja.

31. On je takođe rekao da je bio u redovnom kontaktu sa EULEX-om ali je, u poslednje vreme, ignorisan od istih. Na primer, on je zatražio da se sastane sa glavnim tužiocem EULEX-a, ali do sada nije uspeo u tome. Takođe, rečeno je da je tužilac EULEX-a ignorisao informacije koje je podnosilac žalbe pružio o svedoku masakra koji je odveden od strane Srba u bolnici u Peć i, po mišljenju podnosioca žalbe ubijen tamo. Podnosilac žalbe nije podneo nikakve dokumente kako bi potvrdio taj navodni događaj.
32. U svojim zapažanjima od 17. januara 2013. godine o osnovanosti slučaja, ŠM je naveo da je podnosilac žalbe samovoljno dao izjavu srpskim vlastima i takođe potvrdio svoju prethodnu izjavu. Ovim je, prema mišljenju ŠM-a, pokazao nastavak svoje dobrovoljne saradnje sa EULEX-om i srpskim vlastima. ŠM je dalje izjavio da čak i da je bilo "tehničkog kršenja" prava podnosioca žalbe, on nije pretrpeo nikakvu dokazanu štetu. Prema tome, ŠM je preporučio da Komisija odbaci žalbe kao neosnovane.
33. U svom odgovoru na zapažanja ŠM-a podnosilac žalbe tvrdi da on nije ponovio svoju prethodnu izjavu, datu tužiocima EULEX-a, pred srpskim vlastima. Njegovo svedočenje u Kuršumliji se odnosilo samo na jednog od osumnjičenih, dotični Z.O., koji je trenutno u pritvoru. Njegovo prvobitno svedočenje, sa druge strane, inkriminisalo nekoliko drugih osoba koje su još uvek bile na slobodi. On je ponovo izneo svoju zabrinutost o načinu na koji je EULEX rukovao njegovom izjavom i insistirao je na tome da on jeste pretrpeo "štetu" koja je ishod toga. On je dodao da je bio svestan rizika u koji se upušta, ali bi se znatno smanjio ta rizik ukoliko se njegov identitet ne bi otkrio srpskim vlastima, u koje, ponovo je naglasio, on nema poverenja.

b. Procena Komisije

34. Ponavljana iznošenja zabrinutosti podnosioca žalbe trebala su da EULEX učine svesnim potrebe da prenosom njegovih informacija – a takođe i drugih svedoka – raspoložu sa neophodnim stepenom pažnje i predostrožnosti. Pored toga, obzirom na težinu optužbi i tvrdnji u vezi kojih je on obezbedio te informacije, njemu je bilo logično da otkrivanje tih informacija može da stvori rizik po njegovu bezbednost ili bezbednost njegove porodice. Ovo je, ponovo, trebalo da navede EULEX da obrati posebno pažnju kada deli te informacije sa bilo kojim drugim organima vlasti – bilo srpskih ili drugih. U tom smislu je značajno to da u zapažanjima ŠM-a nije nagovešteno da je procena rizika sprovedena od strane EULEX-a pre ili nakon saopštavanja tih informacija. Ovo pruža neke naznake da neophodna pažnja i predostrožnost koji su bili neophodni u tim okolnostima nisu primenjeni.

35. Pored toga, kroz njegovo insistiranje da njegova izjava ne treba biti prosleđena srpskim vlastima i usled odsustva bilo kog zabeleženog upućivanja da je on bio prikladno obavešten da se ovo može desiti, podnosilac žalbe je imao opravdano očekivanje da se to neće desiti. Otkrivanjem tih informacija bez njegovog izričitog odobrenja ili, u najmanju ruku, bez pružanja poštene prilike da se žali na odluku tužilaštva da se te informacije proslede srpskim vlastima, tužioci EULEX-a su prekršili njegova opravdana očekivanja. Nema zabeleženog dokaza da su, pre nego što su uradili to, tužioci EULEX-a sprovedi jednu procenu rizika u koji bi podnosilac žalbe mogao da upadne ukoliko bi se te informacije prosledile niti o potrebi da od srpskih vlasti traže garancije u pogledu korišćenja te izjave. Ovim, ponavljamo, da je nagovešteno da je neophodna pažnja i predostrožnost koja bi trebala da bude prikladna u datim okolnostima nije primenjena od strane tužilaca EULEX-a pre prosleđivanja njegove izjave srpskim vlastima.

Navodna povreda člana 3.

36. Komisija je razmotrila da li ponašanje koje se pripisuje EULEX-u prevazilazi granicu ozbiljnosti shodno članu 3. spomenute Konvencije. (vidi, kod drugih vlasti, *Akkoç protiv Turske*, br. 22947/93 i 22948/93, EKLJP 2000-X, par. 114). Komisija smatra da je sporno ponašanje EULEX-a stvorilo rizik podnosiocu žalbe i njegovoj porodici, što će u daljem tekstu biti objašnjeno. Međutim, Komisija konstatuje da podnosilac žalbe nije nagovestio da se taj rizik ostvario na bilo koji način, bilo kroz pretnje ili u stvarnom povređivanju. U tim okolnostima, i usled nedostatka relevantnih informacija po tom pitanju, Komisija mora da zaključi da postupci EULEX-a i njihov uticaj na podnosioca žalbe ne ispunjavaju ili ne prevazilaze granicu ozbiljnog kršenja koje je relevantno za tu odredbu.
37. Pošto podnosilac žalbe nije bio u mogućnosti da obezbedi konkretne dokaze o aktuelnoj šteti koja je počinjena ili pretnjama koje su njemu ili njegovoj porodici upućene, rizik koji ovim može da nastane pokazuje da EULEX treba da preduzme hitne i efektivne korake kako bi osigurao da se takav rizik ne dogodi.
38. Imajući u vidu gore navedeno, Komisija zaključuje da nije bilo povrede člana 3. spomenute Konvencije.

Navodna povreda člana 8.

39. Što se tiče tvrdnje podnosioca žalbe da je njegova izjava kao svedoka i lični podaci otkrivena srpskim vlastima bez njegovog pristanka, Komisija konstatuje da je prikupljanje i korišćenje informacija od strane zvaničnika o jednom pojedincu a bez njegovog pristanka u suprotnosti sa njegovim pravom na poštovanje njegovog privatnog života kao što je i zagarantovano članom 8. spomenute Konvencije

(vidi *Leander protiv Švedske*, odluka od 26. marta 1987. godine, par. 48).

40. Jedno takvo uplitanje krši član 8. ali ukoliko je „u skladu sa zakonom“; ukoliko ostvaruje jedan ili više legitimnih ciljeva iz stava 2. člana 8.; i pored toga ukoliko je „neophodno u jednom demokratskom društvu“ kako bi se ostvarili određeni ciljevi onda se ne kosi sa istim članom (vidi *Petra protiv Rumunije*, odluka od 23. septembra 1998. godine, Izveštaji 1998-VII, p. 2853, par. 36).
41. Osvrnuvši se pre svega na pitanje da li su postupci EULEX-a bili “u skladu sa zakonom”, Komisija konstatuje da EULEX nije uspeo da ukaže na bilo koju zakonsku odredbu na osnovu koje su srpskim vlastima pružili informacije.
42. Komisija konstatuje da su pružanjem ovakve izjave bez ikakvog pravnog osnova srpskim vlastima, EULEX-ovi tužioci uskratili podnosiocu žalbe proceduralnu mogućnost da ospori njihove postupke u lokalnim sudovima i da to uradi na takav način da je mogao da spreči takvo obelodanjivanje ili da dobije relevantne proceduralne garancije koje bi možda ublažile neke od njegovih zabrinutosti.
43. Nemogućnost EULEX-a da identifikuje pravnu osnovu za svoje postupke je zabrinjavajuća uzevši u obzir prirodu slučaja o kome je reč, stvarni i neposredni rizik sa kojim se svedoci suočavaju u lokalnom okruženju i činjenica da je podnosilac žalbe u nekoliko navrata ponovio da se protivi tome da njegova izjava bude saopštena srpskim vlastima.
44. Iz prethodno navedenog sledi da uplitanje nije bilo “u skladu sa zakonom” kao što se traži u drugom paragrafu člana 8. i da je bilo kršenja ove odredbe. Pod ovim okolnostima, ispitivanje neophodnosti i proporcionalnosti preduzetog toka događaja nije iskreno govoreći obavezno. Međutim, u meri u kojoj bi to moglo imati neki uticaj na sprovođenje preporuka Komisije od strane EULEX-a, Komisija će se takođe baviti, mada ukratko, zahtevima "neophodnosti", "proporcionalnosti" i "legitimnosti cilja”.
45. Komisija je zadovoljna da je saradnja sa srpskim vlastima težila ka legitimnom cilju sprečavanja nereda i krivičnih dela unutar značenja paragrafa 2. člana 8. Istraga i krivično gonjenje ratnih zločina i drugih međunarodnih krivičnih dela jeste bez ikakve sumnje cilj koji bi se trebao sa puno snage sprovesti i koji, u nekim okolnostima, može da zahteva postavljanje ograničenja na prava koja su zagarantovana članom 8. spomenute Konvencije.
46. Komisija će razmotriti da li je pravična ravnoteža uspostavljena između interesa privatnog života podnosioca žalbe i legitimnog cilja sprovođenja efikasne istrage povodom tih događaja. Prema već ustanovljenoj sudskoj praksi, pojam neophodnosti ukazuje na to da

uplitanje odgovara "datoj društvenoj potrebi" a naročito da je odgovarajuće legitimnom cilju kojem se teži (vidi, između ostalih, *Olsson protiv Švedske* (br. 1), 24. mart 1988. godine, par. 67, Serije A br. 130). Sud mora sledstveno tome da utvrdi da li, u okolnostima datog slučaja, otkrivanje izjave podnosioca žalbe narušava pravičnu ravnotežu između relevantnih interesa, tačnije njegovo pravo na poštovanje privatnog života, sa jedne strane, i sprečavanje nereda i kriminala, sa druge strane (vidi, na primer, *mutatis mutandis*, *Keegan protiv Irske*, 26. maj 1994. godine, par. 30, Serije A br. 290).

47. Komisija smatra u ovom kontekstu da je normalna građanska dužnost za osobe pojedinačno da pruže dokaz u krivičnom postupku (*Voskuil protiv Holandije*, br. 64752/01, odluka od 22. novembra 2007. godine, par. 86). Ona takođe ceni zainteresovanost međunarodne zajednice u otkrivanju, sprečavanju i kažnjavanju ozbiljnih krivičnih dela, naročito ratna krivična dela. Nije sporno da je sadašnji trend ka jačanju saradnje u istrazi i krivičnom gonjenju ratnih zločina, u principu, u interesu zainteresovanih lica (vidi, *mutatis mutandis*, *Drozd i Janousek protiv Francuske i Španije*, odluka od 26. juna 1992. godine, par. 110). Međutim, kao što je dole razmotreno, odgovornost da se ispita i krivično goni ozbiljno krivično delo takođe podrazumeva odgovornosti na strani nadležnih organa kako bi zaštitili one koji im obezbeđuju informacije, tj., svedoke.
48. Izveštaj sa objašnjenjima priložen uz Preporuku Rec(2005)9 Komisije Ministara država članica u vezi zaštite svedoka i saradnika u provođenju pravde jasno navodi (par. 26) da "dužnost da daju iskaz podrazumeva odgovarajuću dužnost države da obezbedi mere koje će podstaći bezbednost svedoka i saradnika u zadovoljenju pravde". Interesi svedoka su, u principu, zaštićeni bitnim odredbama Konvencije, što podrazumeva da krivični postupci trebaju biti organizovani na takav način tako da ti interesi ne budu neopravdano ugroženi. Život svedoka, sloboda ili bezbednost određene osobe se može uzeti u obzir. (vidi npr. *Doorson protiv Holandije*, odluka od 26. marta 1996. godine, par. 70; *Van der Heijden protiv Holandije*, odluka od 03. aprila 2012. godine, par. 76). Odgovornost da se svedoci zaštite može da ukaže na pozitivnu obavezu na strani organa koji bi preduzeli mere kako bi osigurali bezbednost i sigurnost svedoka mada ta obaveza ne sme da nametne neki nemoguć ili nesrazmeran teret po njih same (vidi, npr., *J.L. protiv Letonije*, aplikacija br. 23893/06, odluka od 17. aprila 2012. godine, tačnije, par. 68 *itd.*; *Van Colle protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, aplikacija br. 7678/09, odluka od 13. novembra 2012. godine, tačnije, par. 88 *itd.*; *Osman protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, aplikacija br. 87/1997/871/1083, odluka od 28. oktobra 1998. godine, par. 115; *R.R. i ostali protiv Mađarske*, aplikacija br. 19400/11, odluka od 04. decembra 2012. godine, par. 22 *itd.*; vidi takođe Savet Evrope, Komisija Ministara, Preporuka Rec(2005)9 Komisije Ministara zemalja članica o zaštiti svedoka i saradnika u pravosuđu, usvojeno od strane Komisije Ministara 20. aprila 2005. godine, na 924 sastanku zamenika ministara i deklaracija

osnovnih principa pravde za žrtve krivičnih dela i zloupotrebe položaja, A/RES/40/34, od 29. novembra 1985. godine).

49. Uzevši u obzir ozbiljnost navodnih krivičnih dela u vezi kojih je on pružio informacije, istinski strah izražen od strane svedoka i nestabilno okruženje u kome živi, tužioci EULEX-a su znali ili su trebali da znaju da bi bezuslovno otkrivanje njegove izjave srpskim vlastima moglo potencijalno da izloži podnosioca žalbe i njegovu porodicu potencijalnoj šteti koja je inače trebala da se izbegne. Tužioci EULEX-a nisu uspjeli da preduzmu mere unutar svojih mogućnosti ovlašćenja što se, ukoliko se razumno prosudi, moglo očekivati kako bi izbegli ili smanjili taj rizik (vidi, ponovo, *R.R. i ostali protiv Mađarske*, gore navedeno, par. 29; Preporuka Rec(2005)9 od strane Komisije Ministara zemalja članica o zaštiti svedoka i saradnika: "zemlje članice imaju dužnost da zaštite svedoke protiv jednog takvog mešanja tako što će im obezbediti određene zaštitne mere čiji je cilj efektivno obezbeđivanje njihove bezbednosti"). Takve mere mogu da uključe, na primer, prekrivanje identifikacionih karakteristika svedoka ili traženje zaštitnih mera ili neotkrivanje naređenja od strane nadležnih organa pre saopštavanja njegove izjave. Prema tome tužioci EULEX-a nisu uradili sve ono što je pod razumnim okolnostima očekivano od njih u datim okolnostima i potencijalno izložili podnosioca žalbe i njegovu porodicu neopravdanom riziku koji je trebao da se izbegne (vidi, takođe, *mutatis mutandis, Bevacqua i S protiv Bugarske*, aplikacija br. 71127/11, odluka od 12. septembra 2008. god; *A. protiv Hrvatske*, aplikacija 55164/08, odluka od 14. oktobra 2010. god.).
50. Na kraju, Komisija nije ubeđena argumentom da je sama činjenica, da se podnosilac žalbe složio da dâ izjavu srpskim tužiocima u septembru 2012. godine, dokazala da se on u stvari ne boji njih. Komisija konstatuje da je podnosilac žalbe u svom odgovornu na zapažanja naglasio da se on jedino složio da svedoči protiv jednog osumnjičenog koji je tada bio u pritvoru. On je nagovestio da se plašio osvete drugih osumnjičenih koji su bili na slobodi. Jedno takvo objašnjenje nije neshvatljivo u datim okolnostima. Pored toga, on je to uradio u pratnji kadra EULEX-a. U svakom slučaju, činjenica da je podnosilac žalbe bio ubeđen da prevaziđe svoju uzdržanost i da je saradivao sa srpskim vlastima pod očiglednim nadzorom EULEX-a ni na koji način ne umanjuje bol koji je on možda opravdano osećao povodom toga da je njegova informacija podeljena sa neidentifikovanim srpskim zvaničnicima koji, zauzvrat, to mogu podeliti i sa nekim drugim licima.
51. Komisija nalazi da, pod ovakvim okolnostima, opravdani cilj procesuiranja lica osumnjičenih za ratne zločine nije bio dovoljan razlog da se opravda otkrivanje izjave i ličnih podataka podnosioca žalbe bez njegovog pristanka, bez valjane pravne osnove, bez sudskog nadzora i bez bilo koje zaštitne mere preduzete kako bi se ograničili rizici koji su uključeni u otkrivanju spomenutih informacija.

52. Iz materijala koji Komisija poseduje se ne može zaključiti da je pristanak ikada tražen od podnosioca žalbe, mada je to moglo da se uradi. Izvesno je da je podnosilac žalbe, koji je u nekoliko navrata ponovio svoju spremnost za saradnjom u istrazi na kraju složio se da se otkrije ta izjava ukoliko određene mere budu stavljene na snagu kako bi osigurale njegovu bezbednost kao i bezbednost njegove porodice. Ipak, iz informacija koje su bile Komisiji na raspolaganju, ne može se zaključiti da je njemu takva opcija ikada bila ponuđena ili uzeta u obzir od strane EULEX-a. Niti, kao što je već napomenuto, postoji bilo kakva zabeležena naznaka da je EULEX sproveo procenu rizika kako bi utvrdio koje mere bi zagarantovano u datim okolnostima zaštitile interese podnosioca žalbe i njegove porodice.
53. Komisija će u ovom paragrafu ponoviti svoja zapažanja iz paragrafa 50 da žaliočeva saradnja sa srpskim vlastima ni na koji način nije oslobodila EULEX od obaveza prema podnosiocu žalbe. Tačnije, Komisija konstatuje da nije bilo zabeleženo nigde da je EULEX sproveo procenu neophodnosti i srazmernosti otkrivanja iste, bez uslova i bilo kakve vrste nadzora nad ne-korigovanom izjavom, u pogledu brisanja ili prekrivanja ličnih podataka podnosioca žalbe, prosleđenom srpskim vlastima.
54. Neuspeh EULEX-a da postupi po preporuci Komisije da usvoji privremene mere koje je ista predložila pruža dodatni pokazatelj nemogućnosti EULEX-a da postupi u skladu sa neophodnom najboljom praksom u pitanjima zaštite svedoka. Uzevši u obzir ozbiljnost prirode krivičnog slučaja o kome je reč, jedno takvo ponašanje uzrokuje veoma ozbiljnu zabrinutost. Komisija će pozvati ŠM-a da pažljivo razmotri svoj stav u pogledu na ovo pitanje i da usvoji, bez ikakvog odlaganja, mere koje su dole preporučene.
55. Imajući u vidu okolnosti slučaja, Komisija nalazi da bezuslovno otkrivanje žaliočeve izjave srpskim vlastima dovodi do kršenja njegovih prava zagarantovanih članom 8. spomenute Konvencije.

IZ HIH RAZLOGA, KOMISIJA, VEĆINSKIM GLASOVIMA,

1. *Smatra* da nije došlo do kršenja člana 3. ranije pomenute Konvencije;
2. *Smatra* da je došlo do kršenja člana 8. iste Konvencije;
3. *Nalazi za shodno*, u pogledu na svoja gore spomenuta zapažanja vezano za činjenice i zakon, da pruži preporuke ŠM-u u skladu sa pravilom 34. iz svog Pravilnika o radu; i
4. *Preporučuje* da ŠM preduzme sledeće postupke:
  - Treba da se podnese izjava kojom EULEX priznaje da su okolnosti koje su nastale u ovom slučaju i koje su dovele do

- kršenja prava podnosioca žalbe nastale tokom sprovođenja njihovog izvršnog mandata;
- ŠM treba da naloži da se sledeće mere usvoje bez ikakvog odlaganja, npr.:
    1. Tužioci iz EULEX-a koji su zaduženi za ovaj slučaj trebaju biti pozvani da od svojih kolega u Srbiji zatraže da vrate kopije bilo kojih dokumenata koji su im poslani a koji sadrže ime ili ukazuju ikako na podnosioca žalbe. Ovo bi uključilo dve izjave date od strane podnosioca žalbe EULEX-u.
    2. Tužioci iz EULEX-a koji su zaduženi za ovaj slučaj trebaju biti pozvani da od svojih kolega u Srbiji zatraže –
      - i. Da unište bilo koju kopiju napravljenu od gore pomenutih dokumenata i da izmene ime i sve informacije u drugim dokumentima koji bi mogli identifikovati podnosioca žalbe;
      - ii. Da obaveste tužioce iz EULEX-a da je ovo učinjeno, i
      - iii. Da ne otkriju nijednom od osumnjičenih ili optuženih nikakvu informaciju koju je podnosilac žalbe dao EULEX-u.
  - ŠM treba da naloži da se uradi jedna procena o tome koji su pravni instrumenti dostupni tužiocima EULEX-a da sarađuju povodom pitanja pravosudne i krivične saradnje i, da li će dostupna pravna osnova biti utvrđena kao neadekvatna ili nedovoljna, kako bi preduzeli neophodne korake da se pokuša da se dovedu svi neophodni pravni instrumenti na snagu;
  - Dok se čeka da ova procena počne, ŠM treba da obavesti tužioce EULEX-a da ne prosleđuju bilo kojim vlastima nikakve informacije dostavljene od strane svedoka – srpskim ili drugim – bez uverenja od strane nadležnih istražnih i tužilačkih organa EULEX-a da neophodna pravna osnova postoji za tu svrhu i da će se tužioci EULEX-a pridržavati tih pravnih obaveza u svim okolnostima;
  - ŠM treba da naloži nadležnim organima EULEX-a da sprovedu jednu detaljnu procenu rizika koji je nastao nad podnosiocem žalbe i/ili kod njegove porodice zato što je njegova izjava bila prosleđena srpskim vlastima. Kada se to bude učinilo i ukoliko se rizik utvrdi, Komisija preporučuje da EULEX porazgovara sa podnosiocem žalbe o bilo kojim koracima ili merama koje bi mogle da se preduzmu kako bi se ograničio i sprečio rizik od povreda.
  - ŠM je pozvan da prosledi ovu odluku relevantnim zvaničnicima EULEX-a koji su uključeni u istrage i sudska gonjenja krivičnih dela na Kosovu a sve u svrhu blagovremenog obaveštavanja istih o njihovim obavezama i odgovornostima u pogledu svedoka od kojih oni dobijaju informacije.

ŠM se ovim putem poziva da obavesti Komisiju o merama koje planira da preduzme u pogledu odluke koja datira od 31. maja 2013. godine.

Pored toga, ŠM se poziva da obavesti Komisiju i podnosioca žalbe o merama koje su preduzete, i o rezultatima koje su postigli, do 31. avgusta 2013. godine, sa izuzetkom u pogledu procene rizika koja je prethodno spomenuta, a koja treba da bude otpočeta bez odlaganja.

U ime Komisije,

John J. RYAN
Viši pravni službenik

Magda MIERZEWSKA
Predsedavajući član